

Egerer Frigyes[†]

A Vardar-zóna Magyarország ÉNy-DK-i törésrendszerét is alapvetően meghatározó törésrendszer, amely az Égei-tengertől a Rodope-öv és a Pelagóniai vonulat között indul, majd Belgrádtól K-re nagyjából a Morava völgy vonalában a "Makói-árkon" át egyrészt a Középhegységet szabdalja, másrészt a Cserhát térségében elhagyva az országot, folytatódik szlovák területen. Mivel Magyarország nagyszerkezetét alapjaiban meghatározó tektonikai elemről van szó, kutatók sora foglalkozott a témával /Scheffer V., Dank V., Wein Gy., Kassai M., Stegena L., Horváth F., Balla Z., Császár G., Haas I., Hámor Cs., Korpás L., Bendefy L. és mások/.

Jugoszláv területen a Magas Karszt hegység és az u.n. szubpelagóniai zóna mintegy 400 km hosszban határolja 5000 m vastagságot is elérő molasz tömegekkel. A Vardar övet meglehetősen kaotikus "össze-vissza" szerkezet jellemzi. A többek szerint alsókréta kori töréses szerkezet effúzív főkőzetei peridotit, serpentin, gabbro, dolerit, diabáz, tufák, breccsák.

[†]Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc

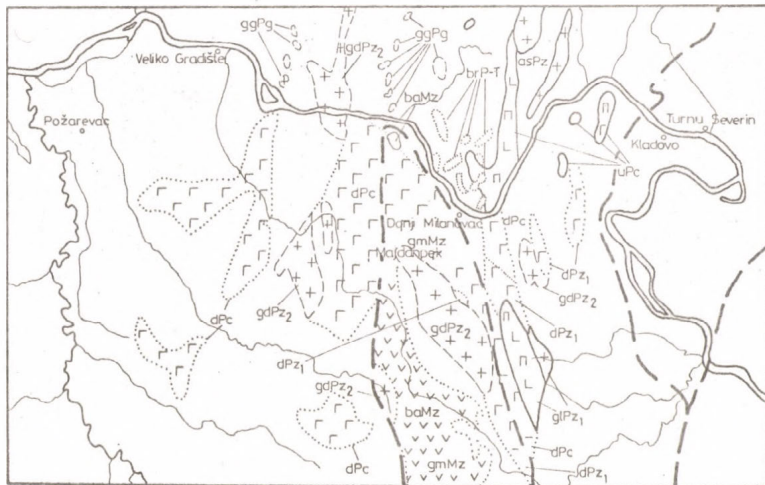
Az 1. ábra -a Kárpát-Balkán Asszociáció magmás képződményeket bemutató térképe alapján- a terepbejárás útvo-
nalán előforduló magmás képződményeket szemlélteti.

/1 -diabáz, bazalt, 2 -gránit, granodiorit, 3 - dácit,
andezit, 4 -szerpentin, leukogranit, gabbró/

A gránitok, granodioritok /gd/, paleozóosak /Pz/, a dia-
bázok /d/, prekambriumiak /Pc/, illetve paleozóosak, a
gabbró-monzonit-gránittömegek kora mezozóos /Mz/.

A Dunántúl-Bácskai paleozóos tömeg a rendszer szerves
folytatása. A szávai orogén fázisban, amikor emelkedni
kezdett az Alpok-Kárpátok-Dinaridák rendszere, az ÉNy-DK-
i szerkezetek megjelenése mellett -a magyarországi sza-
kazon- az eggenburgien-ottnangien határán savanyú vul-
kanitok kerültek a felszínre. A Vardar-zóna kiemelt hát-
sággént ekkor egzisztál először.

A szerkezet lemeztektonikai elméletéről ma még vita fo-
lyik a kutatók között, annyi azonban bizonyosnak látszik,
hogy egy balkáni és egy Boseliini és Hsü által mikrome-
diterrán lemez találkozásáról van szó.

Geokinetic questions associated with the
Vardar zone

Frigyes Egerer

The tectonic conditions of Hungary is determined basically by the Vardar zone. This zone extends from the Aegean Sea, reaching the southern boundary of Hungary at the line of the Morava valley, leaving it at the region of Cserhát Mountain.

According to some recent investigation, the Vardar zone has been formed by the connection of three Mediterranean plates. The Vardar zone shows chaotic structure in Yugoslavia.